**T.C.**
**UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ**

**ESAS NO :** 2022/401
**KARAR NO :** 2022/535
**KARAR TR :** 31/10/2022

**ÖZET**: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

**K A R A R**

**Davacılar :** 1-N. K 2-Y. K 3-H. K. K
**Vekili :** Av. A. B
**Davalı :** Karayolları Genel Müdürlüğü
**Vekili :** Av.T. E

**I. DAVA KONUSU OLAY**

1. Davacılar vekili, 08/12/2016 tarihinde davacıların murisinin kullandığı aracındireksiyon hakimiyetinin kaybolması sonucu meydana gelen kazada vefat ettiğini, davalı idarece kaza yerinde koruyucu bariyer yapılmamasının kazanın sonucunu ağırlaştırdığını ileri sürerek, maddi ve manevi tazminat istemiyle davalı idare aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

**II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ**

**A. Adli Yargıda**

2. **Zonguldak 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin, 24/10/2017 tarihli ve E.2017/314 K.2017/496 sayılı dosyasında** *"hizmet kusuruna dayanılarak açılan davada yargı yolu bakımından görevsizlik gerekçesiyle davanın dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine"* dair verdiği kararın istinaf başvurusunun esastan reddi üzerine 03/01/2018 tarihinde kesinleştiği belirlenmiştir.

3. Davacılar vekili bu kez benzer istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

**B. İdari Yargıda**

4. Zonguldak İdare Mahkemesi 29/05/2019 tarihinde E.2018/116, K.2019/598 sayılı dosyada,*"olayın sürücünün tam kusuruyla meydana geldiği, olayda davalı idarenin hizmet kusurunun bulunmadığı"* gerekçesiyle *"davanın reddine"* karar vermiş, karar istinaf edilmiştir.

5. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/10/2019 tarihinde E.2019/1900, K.2019/1855 sayı ile davacıların istinaf isteminin reddine dair verdiği karar temyiz edilmiştir.

6. Danıştay 8. Dairesi 26/10/2021 tarihli ve E.2019/9805, K.2021/4863 sayılı ilamıyla*"davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, bozma kararına uyulması halinde 2247 sayılı Kanun hükümleri uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesi gerektiği"*ni belirterek Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin 16/10/2019 tarihli ve E.2019/1900, K.2019/1855 sayılı kararının bozulmasına hükmetmiştir.

7. **Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesi, 30/03/2022 tarihli ve E.2022/1167 sayılı kararıyla** *"2247 sayılı Kanun'un 19 ve 20 inci maddeleri uyarınca, bakılan davada görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına*' karar vererek, Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur.

**III. İLGİLİ HUKUK**

**A. Mevzuat**

8. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "amaç" başlıklı 1.maddesi şöyledir:

*"Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir."*

9. "Kapsam" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

*"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.*

*Bu Kanun, karayollarında uygulanır"*

10. Aynı Kanun'un, *"Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri"* başlıklı 7. maddesi şöyledir;

*"Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:*

*a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,*

*b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,*

*d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,*

*e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,*

*f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,*

*g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,*

*h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,*

*j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,*

*k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır"*

11. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. Maddesi şöyledir:

*"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*

*Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

**B. Yargı Kararları**

12. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararında şu gerekçe ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

*"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği*

*yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…"*

**IV. İNCELEME VE GEREKÇE**

**A. İlk İnceleme**

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 31/10/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, Bölge İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası bilgileri ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

**B. Esasın İncelenmesi**

14. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, Devlet karayolunda meydana gelen kazada ortak murisleri vefat eden davacıların, olayın gerçekleşmesinde kusurlu olduğu gerekçesi ile davalı idareden maddi ve manevi tazminat istemiyle açılmıştır.

16. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

17. Bu durumda,2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin başvurusunun kabulü ile Zonguldak 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/10/2017 tarihli ve E.2017/314 K.2017/496 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

**V. HÜKÜM**

Açıklanan nedenlerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 10. İdari Dava Dairesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Zonguldak 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 24/10/2017 tarihli ve E.2017/314 K.2017/496 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

31/10/2022 tarihinde,Üye Ahmet ASLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

| Başkan | Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|---|
| Muammer | Doğan | Eyüp | Muharrem |
| TOPAL | AĞIRMAN | SARICALAR | ÜRGÜP |

| Üye | Üye | Üye |
|---|---|---|
| Ahmet | Mahmut | Bilal |
| ARSLAN | BALLI | ÇALIŞKAN |

**KARŞI OY**

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 31/10/2022

Üye
Ahmet ARSLAN